

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 264

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וְאֶתְחַנַּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר"

מתי קוראים לאדם חמור?

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

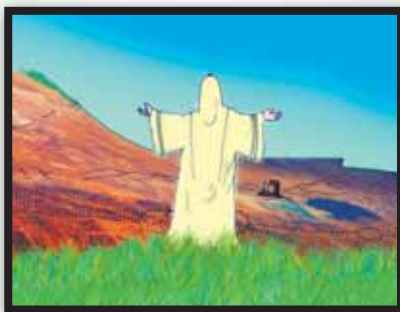
כמה רחוק הוא מלהבין, מפני מה דחק עצמו משה רבנו לבקש כ"כ על החיים. וכ"ש שאין לו שום ציור בתקט"ו תפילות, עם הדברים המיוחדים שיש בכל תפילה. וע"כ אמרו חז"ל: **"מה יתאונן אדם ק"י"** (איכה ג).

דיו לחי, באשר הוא חי. הזמן בכלל יקר מאד, גם בכל השנה וכ"ש בעשרת ימי תשובה שע"ז אמרו חז"ל: **"דרשו ה' בהמצאו"** (ישעיה נה) **"אלו עשרה ימים, בין ר"ה ליוה"כ"** (ר"ה יח). ענין **"בהמצאו"** נוכל להבין ולצייר, שענינו כמ"ש חז"ל (פרקי דר' אליעזר יד): **"עשרה ירדות ירד הקב"ה; בא משה רבנו והורידו לארץ"**. וכונת חז"ל על השראת השכינה בבחינת התגלות היותר חושי שהיה במשכן. אמנם אחר החרבן אע"פ שנסתלק ממנו השכינה מהיות תדיר במקום קבוע, אבל עדין הקב"ה ממציא שכינתו בעש"ת, בבחינת **"הורידה לארץ"**, למען סייע לכל אחד בעבודת התשובה. ואז כל רגע ורגע חשוב מאד מצד הסייעתא דשמיא.

אמנם כנגד זה, העונש גדול מאד, אם אינו משים לב להרגיש איך הקב"ה כביכול עומד נכון וממציא א"ע, למען יאמר לפניו: **"חטאתי"** ויעזוב חטאו ויחליף מצבו, להיות בטוח שלא ישוב לזה החטא לעולם. ולכ"פ בבחינת קלות, לא ישוב לחטאו. ואם גם בימים אלו, אינו מרגיש חובתו בעולמו ויקרת הזמן, הרי הוא ממש דומה לחמור.

ואל יפלא בעיניך הבטול הזה, הלא מצינו בשעה שהוליד א"א את יצחק בנו ולקח שני נערי עמו ואמרו חז"ל: זה אליעזר וישמעאל ואח"כ כתיב: **"ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור"** (בראשית כב). ואמרו חז"ל שאמר להם:

המשך בעמ' 2 <<<

החיים; יקר מכל יקר, עד שהתפלל על זה בתקט"ו כונות, כמנין **"וְאֶתְחַנַּן"**. ויוצא לנו מזה להתבונן, כמה גדולה מעלת הזמן, שעל ידו יוכל האדם לזכות לדברים החמודים יותר מכל חי עוה"ב.

ובזה ביאר הגה"צ מוהרנצ"פ זצ"ל, מה שאמרו חז"ל על הפסוק: **"וּמִשְׁלָם לְשֹׁנְאָיו אֶל פְּנֵי לְהַאֲבִידוֹ"** (דברים ז) שהקב"ה נותן לרשע שכר מצוותיו בחייו, כדי להאבידו מחלקו בעוה"ב, אשר לכאורה יפלא מאד, הלא כבר אמרו חז"ל: **"שכר מצוות בהאי עלמא, ליכא"** (קדושין לט). וכתב הגר"א ז"ל **"שליכא"** כמה לשלם! שלא נוכל לפרוע בשכר זמני, בעד מצוה נצחית. וא"כ איך משלם לשונאיו בעוה"ז?

ואמר הוא ז"ל: כי הקב"ה נותן לרשע חיים, שמאריך ימיו והזמן הוא חומר שעל ידו יכולים לקנות חיי הנצח, על כן נחשב זה לדבר נצחי, כי מכל רגע ורגע יכול האדם לקנות חיי עוה"ב אם יתנהג בתשובה ומע"ט. ומעתה כמה עלוב האדם שהוגה כל שנתו בהבלי הזמן ואינו חי בלבו גם חשבון אחד להרגיש יקרת החיים. וגם מי שעושה תורתו עראי ואפשר לו לעסוק בתורה ובתשובה ואינו עוסק בה כראוי,

ופירש"י בשם חז"ל: שהתפלל כמנין **"וְאֶתְחַנַּן"** תפילות. והגר"א כתב בספרו **"אדרת אליהו"**: שהתפלל כל פעם בנוסח אחר בטענה חדשה. אנו רואין מזה שהיה לו חמש מאות וחמשה עשר חשבונות, שבשבילן נכספה נפשו אל החיים, אע"פ שהיה בטוח בחיים הנצחיים. והאדם העליון מצפה ליום המות להסיר מסך המבדיל בינו לבין קונו. ובוראי היתה אצלו תשוקה גדולה ליהנות מזיו השכינה בלי שום חציצה דק מן הדק, שמשגי רק אחר פירוד הנשמה מהגוף, מ"מ, רואין אנו שתשוקתו אל החיים באכות גדולה, שהיה מתחנן לפני הקב"ה בתחנונים חדשים, כמנין **"וְאֶתְחַנַּן"** כדי לזכות לחיים, **"יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב"**.

והנה הקדימו חז"ל להסביר לנו מקודם מעלת עוה"ב, אשר: **"יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה"** (אבות ד). וכונתם ז"ל; שאם נלקוט כל הנאות עוה"ז מאדה"ר וכל יוצאי ירכו וצאצאי צאצאיהם, עד האדם היותר אחרון בזמנינו ונחבר כל ההנאות יחד מכל תענוגי עוה"ז, הלא אין לשער אכות ההנאה הלזו! והפליגו חז"ל לומר כי: **"יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה"**.

ולפי זה יכולין אנו לשער; אם שעה של עוה"ב גדולה כ"כ, כמה גדולה ההנאה של כל חיי עוה"ב!! ואחר כל זה אמרו חז"ל: **"ש'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא"**! כמה נורא ואיום הענין למתבונן בו, אשר על כן דחק משה רבנו כ"כ לבקש בעד החיים, כי הוא ידע הטעם האמיתי של תשובה ומע"ט, על כן היה יקר לו מאד

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

'עם, הדומה לחמור' (רש"י 'דברים' כג). ומפני מה קרא להם כן? מפני ששאל לכולם: אם "רואין איזה דבר?" וענה יצחק: ש"רואה הר גדול וענן קשור עליו". והנערים אמרו: כי "אינם רואים כלום". ולכן אמר להם: **'עם הדומה לחמור'**, כמו החמור שאינו רואה כלום, כך אתם, אינכם רואים כלום.

מבהיל מאד! הלא את מי קרא כן? לאליעזר ולישמעאל, שניהם היו בעלי מעלות גדולות, על אליעזר מצינו שהיה **'דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים'** (רש"י 'בראשית' טו). אם היה מבין תורת רבו עד להיות מתורגמן לאחרים, ודאי שיש כאן מדרגה גדולה. וישמעאל שהלך יחד עם אברהם אבינו, אחר שגירש אותו מביתו באופן אכזרי מאד ומטבע האדם כשיש לו הקפדה וטינא בלב על זולתו,

אינו יכול ללכת עמו יחד. ואם הקפדה קטנה כך, כ"ש הקפדה על אכזריות שסבל הוא ממנו. אעפ"כ, העידה התורה שחזר לאברהם אבינו והלך עמו יחד לצורכו של א"א, משמע מזה, שהיה מעביר על המידות, במדרגה גדולה. ובזה הסביר הגה"צ מוהרנצ"פ זצ"ל: כשאמר הקב"ה לא"א

"קח נא את בנה את יחידך אשר אהבת" ('בראשית' כב). טעה וסבר שמא כוננת הקב"ה על ישמעאל, איך שייך **"אשר אהבת"** על ישמעאל? הלא גירש אותו מביתו, בשביל שאינו הגון והיה מצווה לשנאותו. ואמר: כי מוכרחים אנו להבין, כי ישמעאל קבל תועלת מההתרחקות, כמו יצחק מההתקרבות, עד שנעשו אח"כ אוהבים זה לזה. ולכן טעה וסבר, שמא על ישמעאל כיוון ה'. אעפ"כ, אחרי כל המעלות והמדרגות שלהם, קרא

להם: **'עם הדומה לחמור'** בשביל שלא ראו את ההר והענן. ומוכרחים אנו לומר; שהיה הענין תלוי בנבואה. ואם יחסר חלק גבוה לאדם, הלא אין זה לכאורה חסרון, אלא העדר המעלה, אעפ"כ קרא להם בשביל העדר המעלה: **'עם הדומה לחמור'**. כיון שיש חלק אחד שעדין המה כסומים לגבי זה ויש בעדם להגיע לזה ואינם משתדלים לעלות להגיע, צריכין לקרוא להם: **'עם הדומה לחמור'**! ומעתה; כ"ש וק"ו, כשאדם אינו מרגיש שום חלוק בין עשי"ת לכל השנה, אין זה העדר המעלה בלבד, אלא חסרון גמור. וכ"ש ששייך לומר בשביל זה: **'עם הדומה לחמור'**. כמו שהחמור אינו מרגיש חלוק בין כל השנה לעשי"ת, כך הוא אינו מרגיש החלוק וההבדל. (אור המוסר' ח"ב). ■

חדש באתר 'שופר'

ניתן לצפות בשידורים חיים וחוזרים בשיעורי תורה של הרבנים הגאונים: הרב עזרא מחפוד, הרב נתן מחפוד, הרב ברזל, הרב שלמה רביב שיעור ב'הלכות אקטואליות' וכן 'השאלה השבועית העולמית' ניתן להשתתף בשיעור בתאום מראש וכן ניתן לרכוש את הדיסקים במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק ובטלפון 03-677779

לקראת הסוף...

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

אופקים

מתנ"ס אופקים רבין שכונת בית וגן
ביום ראשון יב' אב 02/08/09
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 10 ש"ח

דימונה

היכל התרבות המעפילים
ביום שני יג' אב 03/08/09
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 15 ש"ח

נתניה

היכל התרבות רזיאל 4
ביום שלישי יד' אב 04/08/09
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 10 ש"ח

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הלכה

דין ניקוי הטיט שעל גבי רגלו בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

6. אם היה הטיט יבש, יש מקום לחוש שלא לגרדו משום טוהן. ואמנם, שאין בזה איסור תורה, כיון שאינו צריך לעפר הנטחן, לכך, הרי זה מלאכה שאינה צריכה לגופה, מכל מקום יש בזה איסור דרבנן. ומותר לומר לגוי שיגרד הטיט מעל גבי רגלו, כיון שאמירה לגוי, היא איסור שבות ומלאכה שאינה צריכה לגופה היא ג"כ איסור שבות והתירו שבות דשבות מפני כבוד הבריות. (ש"ב ביאור"ל ד"ה: או על, שעה"צ אות מד).

7. דעת ה'פרי מגדים': שיש להקל לקנח אפילו טיט יבש, מפני שהוא צער הגוף והקלו חכמים במקום זה. וכן מותר להסיר את הטיט יבש על ידי רחיצה במים ואין לחוש בזה לאיסור גיבול, כיון שעושה כן, כלאחר יד. (ש"ב סיאור"ל סוד"ה: או על.) ■

וסובר שאין לחוש לכך, אלא במקום שיש שם גומא. (ש"ב ו סקכ"ח).

3. אם רוצה לקנח את הטיט בכותל אבנים, הביא בזה מרן המחבר שתי דעות; הדעה הראשונה מתיירה. והדעה השניה אוסרת. משום שנראה, כמי שמוסיף על הבנין. אולם דעת הרמ"א להתיר גם בזה. (ש"ב ו1).

4. גם הדעה האוסרת לקנח את הטיט על ידי השפשוף בכותל, אין הדבר אסור, אלא בכותל של אבנים, שבזה יש לומר שנראה כמוסיף על הבנין, אבל מותר לשפשוף רגליו בכותל של עץ. וכל שכן שמותר לשפשוף, בקורה של עץ. (ש"ב סקכ"ז).

5. כמו כן, לדברי הכל, מותר לקנח את הטיט מעל רגליו, על ידי חתיכת חרס, או אבן, אם אינו מוקצה. (ש"ב סקכ"ט).

אדם שנתלכלכו רגליו בטיט ורוצה לנקותם. יש לחוש בניקוי זה לכמה איסורי שבת. וצריך לידע היטב כיצד לבצע את הניקוי שיהיה כראוי על פי ההלכה. לפי שלפעמים יכול להיות בזה איסור 'טוהן' ולפעמים עלול הוא לעבור על גזרת 'השווית גומות' ופעמים עלול לעבור על גזרת 'מוסיף על הבנין' ונפרט את הדברים;

1. לדברי הכל; לא יקנח את הטיט בקרקע במקום שיש שם גומא, שמא יבא להשוות את הגומא בטיט שמוריד מעל רגלו. (ש"ב סקכ"ח).

2. לדעת מרן המחבר לא יקנח בקרקע כלל ואפילו במקום שאין שם גומא, שגם בזה חששו שמא יבא להשוות גומות במקום אחר. אולם הרמ"א חולק בזה

דברי אגדה

תפלת ערבית - שאומרים בה 'זיכור', רמז לשבת בראשית שבה נברא העולם. תפילת שחרית - שאומרים בה 'שני לוחות אבנים הוריד בידו', רמז לשבת מתן תורה, כדאמרין בגמרא ב'שבת' (פז): דלכולי עלמא בשבת ניתנה התורה. ותפילת המנחה - כנגד לעתיד לבוא המזומן 'לעולם שכולו שבת'. וכנגד שלש אלה, צוה הבורא יתברך לאכול שלש סעודות בשבת. ■

שכתוב: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם" (מלאכי ג). וזהו שאנו אומרים בתפלת מנחה בשבת, שהיא רומזת לימות משיחנו: 'אתה אָחַד וְשִׁמְךָ אָחַד וּמִי כְעִמְךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אָחַד בְּאֶרֶץ' שאז בהיותנו אנחנו זרע ישראל 'גוי אָחַד בְּאֶרֶץ', 'ביום שהוא יהיה ה' אָחַד וְשִׁמּוֹ אָחַד" (זכריה יד). כי שלש התפלות המחולקות בשבת;

כתב המקובל רבנו אלעזר אזכרי זצ"ל בספרו 'חרדים' (פרק ז) וזה לשונו: 'לכן נתארך גלותינו על עון מחלוקת ושנאת חנם שביננו, כי נשמות ישראל חצובות מתחת כסא הכבוד וכולן יחוד שם אחד ולכן נקראו בלשון יחיד - "שבעים נפש" (שמות א). ובהיות פירוד ביניהם למטה, מראין פירוד בכסא הכבוד. לכן לעת בוא גואלנו, יבוא אליהו הנביא וישים שלום רב בישראל, כמו

הנהגות צדיקים

בעלת הבית ששמעה את שאלת בעלה, מיהרה לפנות אליו והגיבה על כך בתרעומת: "בעלי, אינני מבינה וכי האורח הוזמן לביתנו על מנת ללמדו פרק בהלכות דרך ארץ?! הלא הוא הוזמן על מנת להאכילו ולהשקותו ולהשביעו, אין עכשיו הזמן והמקום לחנכו, אלא עלינו לדאוג אך ורק למאכלו". כך היתה מידת הכנסת אורחים של בני העיירה, שאף שלא היו עשירים בממון, היו עשירים בטוב לב ובשמחת המצוות. ■

המנה שהוגשה לו ובעודה בכפו יבלענה, עוד האוכל בין שיניו וכבר מיהר לבקש מבעלת הבית מנה נוספת. בעל הבית ששמע זאת וראה את התנהגותו, נשך את שפתיו ולא העיר לו על כך, אולם משחזר כעבוד דקות אחדות אותו אורח על בקשתו ובקש שיגישו לו במהרה גם את המנה השלישית, כאן כבר לא עצר בעה"ב בנפשו ופנה אליו בשאלה בלשון רכה: "יהודי, האם זו מידת דרך ארץ, להתנהג כך?!",

● בספר 'מרן הרב שך' מובא, מה שסיפר מרן הגרא"מ שך זצ"ל בעצמו: מזכרונותיו כבן ישיבה, כשהיה אוכל על שלחנם של בעלי הבתים בעיירה; באחת השבתות סעד על שלחן בעל בית רחב לב, שנהג להזמין לסעודתו גם עניים וקבצנים לצד בני הישיבה לומדי התורה, באותה השבת בה סעד אצלו הרב שך כבחור ישיבה, הוזמן גם אורח עני שהיה רעב במדה יתירה וגדושה, כאשר אך התחילה הסעודה, התנפל אותו אורח מורעב על

האם יש דין יום טוב שני באילת? המשך לשבוע שעבר...

מערכת 'חברותא'

מיוחד 'גנזי המלך'

ונלענד' לישב עפ"י דברי הרמב"ם (בפ"ו מהלכות 'בית הבחירה' הט"ז) שכותב שם בתוך דבריו: **'אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות, אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים. וכיון שנלקחה הארץ מידיהם, בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית, שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה, לא קדשה בכבוש, אלא בחזקה שהחזיקו בה. ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השניה, הוא מקדש היום ואף ע"פ שנלקחה הארץ ממנו.'**

למדנו מדברי הרמב"ם האלה שכשבטל הכבוש הוא קורא את הארץ **'אינה מן ארץ ישראל'** ואח"כ כשעלה עזרא נתקדשה שוב הארץ בכל מקום שהחזיקו בה עולי בבל, אבל במקומות שלא החזיקו בהם, נשאר עליהם כנוי השם של הרמב"ם שהרי אינה מן ארץ ישראל. וחלוקי הדינים שעושה הרמב"ם (שם בפ"ה מקד"ה ח) בארץ גופא, היינו: במקומות התישבות שמחוץ לשטח עולי בבל. וכמו"ש כן בהדיא שם בהי"א. מובן שעפ"י שביארנו בדעת הרמב"ם יורדת הראיה מדברי רש"י ב'מגילה' (לא). שהבאנו בתחילת אות א, כי יש לומר שה'בארץ ישראל' שמזכיר, כונתו היא לשטח עולי בבל. וכן רש"י שם ב'ביצה' (ד:). הרי מדגיש לכתוב שאין עושין אותו, אלא בני גליות הרחוקים מבית דין ואין השלוחין יכולין להגיע אצלם וכו'. הרי שתלי הדבר בהדיא מפאת המרחק מבית דין ואי היכולת של הגעת השלוחין.

וטעם זה הרי שייך גם בא"י במקום רחוק שהשלוחין לא יכלו להגיע. ובהכרח שצריך לומר, שבשם **'בני גליות'** הוא קורא גם לאלה שמחוץ לשטח עולי בבל, מכיון שהם רחוקים מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלט מבית דין.

היוצא מכל דברינו הנ"ל בדעת הרמב"ם, שבכל השטח שכבשו עולי בבל בארץ, בכל אופן שהוא, נוהגים שם רק יום אחד ובשאר המקומות בא"י תלוי הדבר אם היה שם ישוב בשעת הראיה בזמן כבוש שני ויש מקום ספק שאולי הגיעו לשם השלוחין אז נוהגין שם רק יום א'. וכן אפילו כשיש ספק בדבר אם היה שם ישוב, ג"כ יש לצדד לומר שנוהגין רק יום א' כמנהג רוב ארץ ישראל. ורק אם ברור הדבר שלא הגיעו השלוחין לשם ומכ"ש שלא היה שם ישוב, אז עושין ב' ימים.

ואליבא דכל השיטות הנ"ל נשאר לנו עוד מקום דיון מיוחד על אילת איך צריכים לנהוג שם ב' ימים או יום א'? כי הרי אילת היא כבר אפילו לא מכבוש עולי מצרים והיא רק מגבול העתיד, כי מארץ אדום היא ככתוב ב'דברים': **'וַנַּעֲבֹד מֵאֵת אַחֵינוּ בְּנֵי עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשַׁעֲרֵי מִדְבַּר הָעֲרָבָה מְאִילַת וּמַעְצִין גְּבֵר''** וגו' (ב ח). וכן כתוב ב'מלכים': **'אֵת אֵלוֹת עַל שַׁפַּת יַם סוּף בְּאֶרֶץ אֲדוּם'** (א ט כו) וכן ב'דברי הימים' (ב ח יז).

משום כך צריך להיות לכאורה הדין פשוט שבאילת צריכים לנהוג ב' ימים, אף אי לא היה ספק אם השלוחין היו מגיעין לשם, דומיא שפוסק בזה הרמב"ם שם בה' קד"ה ח על עמון ומואב שגם המה מגבול העתיד (עיי"ן ב"ב נו. וברש"י עה"ת 'בראשית' טו י ט). ועל אחת כמה, שכמעט ברור הדבר שלא הגיעו שם השלוחין (חוץ ממקום הספק אם

בכלל היו שם מתישבים ישראלים בזמן הראיה בשעת כבוש שני) כי המרחק יותר ממהלך עשרה ימים, אם לא שנתלה לומר שאישתבוש ואיסתתמי דרכי (דומיא שאומר אביי בר"ה כג:): ובזמן הקדוש היה להם דרך יותר קצרה שהיה מהלך בפחות מעשרה, עכ"פ יהיה איך שיהיה, צריך להיות הדין לכאורה שינהגו שמה ב' ימים טובים.

ולפי דברי הריטב"א, שהוקבע על כל ארץ ישראל אפילו בשל עולי מצרים, לנהוג רק יום אחד, יש לומר, שהוא הדין נמי גם על אילת, מכיון שהוכלל מאז מימי דוד ושלמה ושאר מלכי יהודה בכלל ארץ ישראל.

היוצא מכל דברינו הנ"ל בהצעת הלכה זאת;

לפי דעת הרמב"ם מתחלקת ההלכה כך:

א. בכל השטח שכבשו עולי בבל בארץ, בכל אופן שהוא, נוהגים שם רק יום אחד.

ב. בשאר המקומות בארץ ישראל, תלוי הדבר, אם היה שם ישוב בשעת הראיה בזמן כבוש שני ויש מקום ספק שאולי הגיעו לשם השלוחין, נוהגין יום אחד. וכמו כן יש לצדד כזאת, אפילו כשיש ספק בדבר, אם היה אז שם ישוב. ואם ברור הדבר שלא הגיעו השלוחין לשם ומכל שכן שלא היה שם ישוב, אז עושין ב' ימים.

לפי דעת הריטב"א: אין שום חלוק בשטחים ומרחקי מקומות ובין אם היה שם ישוב בזמן הראיה ובין שנתחדש זה עתה, אלא בכל ארץ ישראל כולה בין של עולי בבל ובין של עולי מצרים, אין נוהגים בזמן הזה, אלא יום אחד בלבד. ■

האם אומרים 'נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ' באמצע קריאת שמע וברכותיה?

והוסיף מרן ה'בית יוסף': **'ונראה, שכן יש לנהוג כשאומר החזן: 'לְעַמְתָּם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, שהצבור שותקים עד שמגיע ל'בְּרַךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ' ואז עונים עמו. וכן כשאומר החזן: 'וְבִדְבָרֵי קִדְשֶׁךָ כְּתוּב לְאָמֵר, שותקים עד שמגיע ל'יִמְלֹךְ ה' ' ואז עונים עמו' עכ"ד.** (וכתב 'הכנסת הגדולה' בהגהות ה'שור': שכן המנהג, שהשליח צבור

אלא השליח צבור לבדו אומר; **'נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ' וכו', עד שמגיע ל'קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ' ואז יענו ויאמרו: 'קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ' וכו'. ושכן מבואר בתשובת הרא"ש (ד' יט) שכתב. וזו לשונו: **'דבר פשוט הוא, שאין לומר קדיש עם החזן. וכמו כן בקדושה, אומר החזן: 'נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ', עד שמגיע ל'קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ' ואז עונים הצבור: 'קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ'.****

שאלה: מי שנמצא באמצע קריאת שמע וברכותיה ושמע קדושה, האם יאמר כל נוסח הקדושה, או יענה עמהם את פסוקי קדוש, ברוך וימלוך, בלבד?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחווה דעת' (חלק ו סימן ג): ב'בית יוסף' (קכה) דייק מדברי ה'שור' שם, שלעולם אין הצבור אומרים בקדושה; **'נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ'**,

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

לברו אומר: **לְעִמְתָם מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים** והצבור עונים: **בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'** וכשאומר: **וְיִבְדְּבָרֵי קְדוּשָׁה פְּתוּב לְאֹמְרֵי**, הקהל עונים: **יְמִלְךָ ה'** וכו'. וכן הובא ב'שלמי צבור' (דף קלח:). וכן כתב מרן החיד"א (ב'קשר גודל' סימן יח אות טו).

וזה לשון מרן השלחן ערוך (או"ח קכה א): **אין הצבור אומרים עם השליח צבור; נְקַדְשֶׁהוּ, אלא שותקים ומכוונים למה שהשליח צבור אומר, עד שמגיע לקדושה ואז עונים הצבור; קְדוּשָׁה...**

וכן פסק ב'שלחן ערוך' הגאון רבי זלמן שם. וכן כתב ה'חיי אדם' (כלל ל סימן ט) ועוד אחרונים.

ובאמת שכן מבואר גם בדברי הרמב"ם בסדר תפלה, שהשליח צבור מברך לעולם ברכה שלישה, בנוסח זה **נְקַדְשֶׁהוּ** וכו' וכשמגיע אל: **וְיִקְרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר**, העם עונים: **קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה** וכו' וכשהוא אומר: **אֵימָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ** כל העם עונים: **בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'** וכו'. ע"ש.

וה'טורי זהב' כתב להקשות על זה, ממה שפסק מרן השלחן ערוך (או"ח בסימן קט ב): אם מתחיל היחיד להתפלל תפלת שמונה עשרה עם השליח צבור, כשיגיע שליח צבור ל**נְקַדְשֶׁהוּ**, יאמר עמו מלה במלה כל הקדושה, כמו שהשליח צבור אומר. וכן יאמר עמו ברכת האל-הקדוש.

ובתוספות ב'ברכות' (כא:): מפורש שאומר **נְקַדְשֶׁהוּ** וכו' עם השליח צבור וכן הוא בספר 'הרוקח' (שכד ט) ובראבי"ה (סו) וב'ארחות חיים' (הלכות תפלה' צא) וב'כל בו' (יא) ועוד. ואף כאן יאמרו הצבור **נְקַדְשֶׁהוּ** וכו' עם השליח צבור ע"ש.

אולם זו לשון ה'מאירי' ב'ברכות' (כא:): **וכתבו הגאונים הראשונים, שאם מתחיל היחיד בתפלתו עם השליח צבור וקורא עמו מלה במלה עד שמגיע לקְדוּשָׁה, עונה עמו ואין זו נקראת הפסקה. וגדולי המפרשים מוסיפים בדבריהם, שאף נוסח הקדושה, ר"ל: כְּתוּר יִתְנוּ לָךְ, או איזה נוסח אחר שאומר השליח צבור, צריך הוא לאומרו מלה במלה כדי שיראה לגמרי כעושה עצמו טפל לתפלת החזן.** עכ"ל.

וטעם זה לא שייך לגבי הצבור, שהחזן, הוא שלוחם וקורא בשם הנוסח; **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ** וכו'. ולכן אין דברי ה'טורי זהב' מוכרחים.

אלא שבספר 'שער הכונות' (דרוש ג של 'חזרת העמידה', דף לט.) כתב וזה לשונו: **צריך שתאמר עם השליח צבור כל סדר הקדושה, מלה במלה מן; נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ עד סיום כל הקדושה כולה. ואמנם ב' תיבות של; נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ צריך שתאמר אותם בקול רם ושאר התיבות עד ענייתה; קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה תאמר אותם בלחש עם השליח צבור**

ואחר כך כשתענה **קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה** צריך לאומרם בקול רם ובעינים סגורות ובדלוג כלפי מעלה' ע"כ.

והובא בקצור ב'מגן אברהם' (קכה ב). וכן כתב ה'שלמי צבור' (קלח:). וכן כתב מרן החיד"א ב'קשר גודל' (יח יד) והגאון רבי חיים פלאגי' בספר 'כף החיים' (טו נח) ובספר 'מנחת אהרן' (טז נט) ובספר 'בן איש חי' (תרומה' ד). וכן המנהג.

ומכל מקום, כשעומד בפסוקי דזמרה, או בקריאת שמע וברכותיה, שאסור לו להפסיק וכמו שכתבו הרי"ף והרא"ש (ריש פרק **אין עומדין**), שאין להפסיק בדבור מתחלת **ברוך שאמר** עד סוף תפלת י"ח, (וכן הוא ב'טור' ו'שלחן ערוך' נא ד), נראה שאין להפסיק לומר: **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ**, הואיל ומעיקר הדין, אין הנוסח הזה מעיקר הקדושה, אלא הקדמות מילין לקדושה.

ובאמת, שלגבי הפסק בקריאת שמע וברכותיה, מבואר ב'לחם חמודות' (ריש פרק ב ד'ברכות' אות כג), שאין להפסיק בקדושה, אלא לענות; **קְדוּשָׁה וְיִבְרַנְךָ**, ששני פסוקים אלו נאמרו על ידי ישעיה ויחזקאל ששמעו מפני המלאכים ושייכים לענין קדושה, מה שאין כן פסוק **יְמִלְךָ**. וכל שכן מה שמוסיפים **כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם** וכו', שאין להפסיק. ע"כ.

וכן הסכים ה'מגן אברהם' (סו ו) ושכן מוכח בתוספתא פרק קמא ד'ברכות'. ושלא כמו שכתב בהגהת **יש נוחלין** שגם פסוק **יְמִלְךָ** שייך לקדושה ע"כ.

(ואף על פי שהגרא"ש שם דחה ראיית ה'מגן אברהם' מהתוספתא, דהתם קאי א'קדושה דיוצר', מכל מקום הסכים בעיקר הדין לדברי ה'לחם חמודות', שאינו מפסיק לפסוק **יְמִלְךָ** ע"ש).

וכן כתבו ה'האליה רבה' וב'שלחן ערוך' הגאון רבי זלמן שם. וכן פסק ב'מנחת אהרן' (יג ל). וכן כתב בשו"ת 'תורת יקותיאל' (לה). וכן כתבו שאר אחרונים.

ואמנם, הרה"ג רבי יעקב סופר ב'כף החיים' (סו יח) כתב לפקפק בזה, כי מדברי ה'שער הכונות' משמע שגם פסוק **יְמִלְךָ** שייך לקדושה וכו' ע"ש. אך כבר קדמו הגאון רבי יוסף חיים בשו"ת 'רב פעלים' חלק ד (אורח חיים ד) להעיר מדברי השער הכונות הנ"ל ואף על פי כן סיים: שמכיון שדעת הפוסקים שהעיקר שלא להפסיק לפסוק **יְמִלְךָ** ומדברי ה'שער הכונות' אין לנו הכרח ברור, שחולק על הפוסקים בזה, לכן **ושב ואל תעשה עדיף** ולא יענה פסוק **יְמִלְךָ**, משום חשש הפסק שלא לצורך. ורק יהרהר בלבו פסוק **יְמִלְךָ**.

ע"ש. וכן פסק בספרו 'בן איש חי' (ויגש' ט, 'שמות' ו). (ועיין עוד בשו"ת 'ביע אומר' ד 'אורח חיים' ז).

וכל שכן לגבי שאר נוסח הקדושה,

שלכל הדעות, אין להפסיק לזה בקריאת שמע וברכותיה. וכן פסק בשו"ת 'חתם סופר' ('ירושלים' תשל"ג, ד): שאין להפסיק לנוסח הקדושה, שהרי אפילו בפסוק **יְמִלְךָ** נחלקו האחרונים והעיקר שלא להפסיק, שאין להפסיק אלא למה שמלאכי השרת אומרים בתורת קדושה ולא יותר. ואף שנוסח הקדושה כן הוא, כמו שכתבו התוספות 'עבודה זרה' (ג:): ד"ה: **שניות**, מכל מקום, אין זה ענין להפסקה ע"כ.

והנה גדולה מזו מצאנו למרן ה'בית יוסף' (נו) בשם רבנו הגדול מהר"י אבוהב, שכתב: שמאחר שיש פוסקים רבים הסוברים שצריך לענות בקדיש; **אָמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא** עד **נְדָאֲמִירְךָ בְּעִלְמָא**, יש לנהוג כדבריהם ומכל מקום כשפוסק בקריאת שמע וברכותיה לענות קדיש לא יענה; **אָמֵן יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא** אלא עד; **לְעִלְמֵי עִלְמָא**, שאולי השאר הוא הפסק ע"ש. וכן הסכימו האחרונים.

וגם אנו שנוהגים כדברי רבנו האר"י לענות תמיד; **יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּא** עד **נְדָאֲמִירְךָ בְּעִלְמָא**. באמצע קריאת שמע וברכותיה, עונים עד; **לְעִלְמֵי עִלְמָא יִתְבְּרַךְ** ולא יותר. וכמבואר בדברי גדולי הרבנים הספרדים שהובאו בשו"ת 'ביע אומר' (א חלק 'אורח חיים' ה ו). ומהם, המהר"י אלגאזי בשלמי צבור והרב המגיה מהר"א חיון שם וה'מאמר מרדכי' ומהר"י הררי בשו"ת 'זכור ליצחק' ומהר"א שמאע בשו"ת 'קרבת אשה' ו'המנחת אהרן' ובספר 'תפלה לדוד עמאר' (קסג) ובשו"ת 'מעט מים' (יט) ומהר"א ישראל בשו"ת 'עוגת אליהו' (לה) והגר"מ עבאדי בספר 'מעין גנים' (מערכת ה ב) ועוד. ועיין עוד בשו"ת 'ביע אומר' (ו חלק 'אורח חיים' ח) ע"ש. וכל שכן נוסח **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ** שאין להפסיק לאומרו באמצע קריאת שמע וברכותיה. ונראה שאף בבין הפרקים של קריאת שמע וברכותיה, לא יאמר הנוסח של **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ**.

בסיכום: העומד בקריאת שמע וברכותיה ושמע קדושה, לא יאמר כל נוסח הקדושה, דהיינו: **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ** וכו', אלא עונה עם הצבור; **קְדוּשָׁה וְיִבְרַנְךָ**. ואם עומד בפסוקי דזמרה, אומר גם פסוק; **יְמִלְךָ**. בין באמצע הפרק ובין בבין הפרקים. ומכל מקום בין ישתבח ליוצר, דקיימא לן ב'שלחן ערוך' (או"ח נד ג) שמותר להפסיק שם בדבור של מצוה וכן פסק בשו"ת מהרש"ל (סד), רשאי לענות כל הקדושה עם הנוסח: **נְקַדְשֶׁהוּ וְנִצְרִיץְךָ** וכו'. (וראה עוד בשו"ת 'יחיה דעת' חלק ה סוף סימן ט, שמשמע זה מותר לומר; **בְּרוּךְ הוּא וְיִבְרַנְךָ שְׁמוֹ** בין ישתבח ליוצר ע"ש).

פרשת 'ואתחנן'

"וְשׁוֹרֵף וְחִמְרֵף וְכָל בְּהֵמָתָךְ"

מדוע בדברות הראשונות לא נאמר, שור וחמור?

פנינים לפרשה

"נְאֻתַחֲנַן אֶל ה' " (ג כג)

אמרו חז"ל (מדרש הגדול): שמש רבנו התפלל תקט"ו תפילות כמנין 'נְאֻתַחֲנַן'. ביאר בזה הגר"א בספרו 'אדרת אליהו': שהמכוון הוא שתפילתו היתה כוללת, תקט"ו ענינים של תפילה.

ובפירושו הגר"י חבר זצ"ל הביא בשם הגר"א שאמר על כך: דהנה אחז"ל במסכת 'פסחים' (פח.) שאצל אברהם, נקרא הר המוריה בשם: 'הַר' שנאמר: 'בְּהַר ה' יִרְאֶה' ('בראשית' כב.) ואילו ביצחק כתוב לשון: 'שָׂדֶה' שנאמר: 'וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׂוּחַ בְּשָׂדֶה' (שם כד.) ואצל יעקב נקרא בלשון: 'בֵּית' שנאמר: 'וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית קֵל' (שם כח.)

והענין בכך הוא: שהשמות האלו מעידים על תוספת דרגות בתפלה, שהוסיף כל אחד מהם על הקודם לו. שכן יש מדרגה בתפילה המרומזות במספר **ק"ג** - כפי שהאריכו בזה בספה"ק - ואברהם תיקן תפלה הכוללת ב' מדרגות כאלה. ודבר זה הוא הנרמז בשם: 'הַר', שעולה בגימטריא עם הכולל ב' פעמים **ק"ג**. ואילו יצחק, הוסיף עוד דרגא של **ק"ג** בתפילותיו. ודבר זה הוא הנרמז בשם: 'שָׂדֶה' שעולה בגימטריא שלש פעמים **ק"ג**. ויעקב הוסיף עוד דרגא של **ק"ג** ודבר זה הוא הנרמז בשם 'בֵּית', שעולה בגימטריא ארבע פעמים **ק"ג**.

לאחר מכן בא דוד המלך ע"ה והוסיף מדרגה נוספת של **ק"ג** וביחד חמש פעמים **ק"ג** עולים למנין **תקט"ו**, שהיא התפילה הכוללת כל המדרגות שבתפילה. וזהו הנרמז בשם: 'תְּפִלָּה' העולה בגימטריא **תקט"ו**. וזהו שאמר דוד ב'תהילים': 'וַאֲנִי תְּפִלָּה' (קט). לומר: שבתפילתו רמז לכל עניני 'תְּפִלָּה'. ומשה רבנו התפלל **תקט"ו** תפילות, כמנין: 'נְאֻתַחֲנַן'. דהיינו: תפלה הכוללת את כל המדרגות הנ"ל.

וראיתי מובא בשם ה'מגלה עמוקות' בספר 'עצי הלבנון': שמחנה שכינה נרמז במספר **ק"ג** שהוא הגימטריא של המלה: 'מַחֲנֶה'. כפי שנאמר: 'מַחֲנֶה אֱלֹקִים זֶה' ('בראשית' לב.) ובמקום המקדש, היתה כבר קדושה, קודם בואו של אברהם, למקום זה. ואברהם בבואו הוסיף עוד 'מַחֲנֶה' ולכן נקרא שמו: 'הַר' וכו"ל.

"לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם" (ד ב)

בפסוק זה נאמר איסור: 'בל תוסיף' שאסור להוסיף על מצוות ה'. וכמו שפירש"י: 'כגון: חמש פרשיות בתפילין. וחמשת מינין בלולב'. הצדיק רבי שלמה בלוך תלמידו של ה'חפץ חיים' העיד: שהיה רבו מזהיר ומעורר את הבחורים בישיבה, שאם יאחרו זמן קריאת שמע, לא יכוונו בקריאתה לשם מצות קריאת שמע, לפי שיש בזה איסור 'בל תוסיף'.

אמנם רבנו ה'חזון איש' (מובא בספר 'המעיר' לתלמידו הגר"מ דייטש) סבור: שאין בזה איסור 'בל תוסיף', לפי שדוקא העושה דבר הרשות לשם מצוה, יש בו משום 'בל תוסיף', אבל העושה מצוה לשם מצוה אחרת, אין בזה איסור 'בל תוסיף', לפי שאינו מוסיף מצוה שאינה, שהרי באמת המעשה שעושה, יש בו מצוה, אלא שבמחשבתו הוא חושב לשם מצוה אחרת, זה אינו בכלל 'בל תוסיף'. והאריך בזה בספר 'אוצרות הברכה' על עניני קריאת שמע (עמוד קלד).

"ייום השביעי שבת לה' אלקיך" (ה יד)

יש להתבונן למה כאן ובפרשת 'יתרו' כתוב רק: 'שַׁבָּת' ואילו בפרשת 'כי תשא' ובפרשת 'ויקהל' ובפרשת 'אמור' כתיב: 'שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן' ('ויקרא' כג.)

ומביא בזה בספר 'גן רוה' בשם 'דבש השרה', לבאר: על פי מה שדרשו חז"ל במסכת 'ברכות' (לה:): 'בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתם נעשית ע"י אחרים, שנאמר: 'וַעֲמְדוּ זָרִים וְרַעֲו צְאֻנְכֶם' וגו' ('ישעיה' סא). ובזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתם נעשית ע"י עצמם, שנאמר: 'וַאֲסַפְתָּ דָגְגָךְ' ('דברים' יא). לפי"ז יש לבאר: דכשעושים 'רצונו של מקום' א"כ כל הששת ימים נחשב להם כשבת ואז השבת עצמה הוי בבחינת: 'שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן'.

ומעתה הדבר מבואר היטב, בפרשת 'ויקהל' הניקוד הוא: 'תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה' ('שמות' לה). בציר"י. וכן בפרשת 'כי תשא': 'וַעֲשֶׂה מְלֶאכֶה' (שם לא) בציר"י. וכן בפרשת 'אמור': 'תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה'. א"כ, משמע: שמדבר הכתוב באלו ה'עושיין

רצונו של מקום', שזוכין שמלאכתם נעשית ע"י אחרים, לכן נחשב אצלם השבת כ'שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן'. אולם בפרשת 'יתרו' כתוב: 'וַעֲשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתָּךְ' ('שמות' כ). וכן ב'ואתחנן' כתוב: 'תַּעֲבֹד וַעֲשִׂיתָ' (שם) ומיירי: שהם עצמם עובדים בששת הימים. כלומר: באלו שלא זכו לכך, אלא 'אין עושיין רצונו של מקום' ולכן השבת שלהם, אינה אלא בבחינת 'שַׁבַּת' לבד, בלי 'שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן'.

"וְשׁוֹרֵף וְחִמְרֵף וְכָל בְּהֵמָתָךְ" (ה יד)

יש להתבונן מדוע בדברות הראשונות לא נאמר, שור וחמור?

ביאר בזה רבנו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה': משום ששם כתוב הטעם של השבת, שהוא מורה על חרוש העולם. וכמו בעת הבריאה, כולן לצביון, לדעתן, נבראו. וכל נברא היה שמח בבריאתו על צד השלמות. כן, ביום השבת, צריכים כל הבריות לנוח מאדם ועד בהמה. אולם כאן; שפירש הטעם בגלל יציאת מצרים, היה מקום לומר ששור וחמור אינם בשביתת השבת, לפי שבא כבר בהם ההוראה, לזכר יציאת מצרים, במצוה הנעשית בכבוד שור ובכבוד חמור, לכך הדגישה התורה בכתוב בפירושו: 'וְשׁוֹרֵף וְחִמְרֵף', שאף השור והחמור בכלל שביתת הבהמה.

"כפד את אביה... למען יארכו ימיה על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך" (ה טז)

לקמן בפרשת שלוח הקן (כב ז) כתוב: 'לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְהֵאָרַכְתָּ יָמִים' ולא מוזכר על האדמה, על מה ולמה?!

ויש מקום לבאר זאת לפי דברי המהרש"א בסוף מסכת 'חולין', שכתב: שבכיבוד אב שיש ג"כ הטבה לבריות אז: 'לְמַעַן יֵאָרְכוּ יָמֶיךָ' הכונה לעולם התחיה. ו'לְמַעַן יִיטַב לְךָ' הכונה לעולם הבא. משא"כ בשלוח הקן, כונת כל הפסוק לאריכות חיים לעולם הבא, עיי"ש. לפי זה, הדברים מבווארים ממילא; שלא כתוב בה: 'על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך', שאין המכוון לחיי העולם הזה, אלא לחיים בעולם שכולו טוב, לעולם הבא. ■

תאונת דרכים בדרך לירושלים, מי משלם?

מאת הרה"ג חנוך שוורץ שליט"א

שקבל בראשו מת במקום. ביום השבעה, מששחזרו היתומים את מות אביהם, התעוררה השאלה, האם אביהם חייב את דמי הנסיעה לירושלים כיון שלא הספיק לשלם לנהג? השאלה הופנתה לרב השכונה שבא לנחמם ותשובתו תתברר בישיבות 'אהל יהודה' השבוע...

השאלה: האם מי מהנוסעים חייב לשלם? מי? וכמה?
המקורות: בבא מציעא עט. איתמר; השוכר את החמור - לאו אגרא בעית למיתב. ובהמשך העמוד, מתנו רבנן; השוכר את הספינה - עט: חולקין. תוספות: ד"ה אילו וד"ה אילימא וד"ה אלא. שו"ע חשן משפט; סימנים; שי' סעיף ב' שיא' סעיפים; ב'ג'ד'ה. ■

הנסיעה נמשכה עד שמעט אחר שער הגיא קרתה תאוונה עם רכב אחר שסטה ממסלולו ופגע בהם בעצמה והטנדר הועף ונטה על צידו. צרחות הילדים העירו את ההורים מההלם שאחו בהם והתברר שלבן הקטן שהיה אחוז בזרועותיו של האב, לא אירע כלום. אך מכיון שהילדה הועפה ממקומה, ההורים חרדו לשלומה.

מיד החליט מר יעקובי שעל האם יהיה לנסוע עם האמבולנס שגיע עם הילדה להיבדק לתל השומר. והאב ימשיך עם הילד בדרכו לירושלים ברכב אחר. והנהג ברוב חוצפתו עוד הספיק לפלוט, ממורמר, מה עם דמי הנסיעה שעדיין לא שילמתם? ... עד שלפתע נתבררה האמת המרה והמזעזעת לעיניהם; הנוסע יצחק, שכב שרוע על הכביש במרחק מה מן הרכב ומהחבטה

בשעה מאוחרת בערב נסתיימה שמחת החתונה בבני ברק. בני הזוג יעקובי התקשרו לתחנת מוניות שרות והזמינו טנדר שיאסוף אותם עם שני ילדיהם הקטנים לביתם בירושלים. הטנדר הגיע עם שני הנוסעים; אברהם ויצחק. סוכם שמשפחת יעקובי ישלמו מחיר עבור ארבעה מקומות והרכב שעט בדרכו לירושלים.

משחלפו על פני שדה התעופה בן גוריון, צלצל הפלפון של אברהם, שנתבשר שעליו לשוב בדחיפות לבני ברק מכיון שאביו נמצא במצב קריטי. הנהג בקש מאברהם את דמי הנסיעה במלואם סך 18 שקלים. אברהם טען שלא נסע עד לירושלים והוא סבור שאינו חייב לשלם כלל! אך מכיון שנסע חלק מן הדרך אולי עליו לשלם חלקית, לכן שלף שבעה שקלים ונתן לנהג הממורמר.

מלון גולדן טאוור אשקלון

בהשתתפות הרב ח'כאל לשרי מנחם הלברגות
 הרב פנחס בסופור אישי נדחים
 והרב אבי מנחם

המישה ימים של חויה משפחתית באוירה איכותית מרגיעה בתאריכים 09-13.08.09

- ✦ ארוחות לזרמה
- ✦ האחים ליק בהצגה יודית
- ✦ חופש טלפיה עם ניר אייזנבוץ
- ✦ אקרוטיקה מהמטרה הרחוק
- ✦ אקלונה ✦ אטרקציות
- ✦ מרטפיה ✦ טיולים ✦ וברבקוו
- ✦ ערב עם הנמר רון אלבר

טלפון להשכרות:
0502477719 0549787094

התשובה לשאלה הנ"ל נתן בשעור ביום המישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברותו בישיבות 'אהל יהודה' ניתן לצפות בשדרור חי באתר שופר www.shofar.net 03-6777779 בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים.

'מה דינו של מר שמעוני'?

תקציר התשובה:

- א. אמנם לחוקי העיר יש תוקף הלכתי, מטעם "דינא דמלכותא דינא" כמבואר בגיטין י'; אולם כתבו הר"ן והרשב"א בנדרים כח. שלמלכי ישראל בארץ ישראל אין "דינא דמלכותא דינא" אלא על פי התורה, והנימוקי יוסף שם כתב, בשם רוב המפרשים, שלמלכי ישראל אין "דינא דמלכותא דינא", אלא על פי התורה. וכתב החזו"א סנהדרין טו ד שאפילו הסכימו בני העיר על החוקים הללו, אין לזה תוקף. ומאחר שכך, נדחית טענתו הראשונה של מר שמעוני.
- ב. בב"ק כו. שנינו שאף אדם המזיק בשוגג חייב. ודעת התוס' שם כז: שאם היה שוגג קרוב לאונס פטור, אבל הרמב"ן בב"מ פב: סובר שאפילו הזיק באונס גמור חייב. לפי דברי הש"ך בחור"מ שע"ח א' דעת מרן השולחן ערוך כרמב"ן ודעת הרמ"א כתוס'. כיון שכך, מר שמעוני שהינו מההולכים בשיטת מרן השולחן ערוך אינו יכול ליפטר בטענת שוגג, שאפילו בשגגה הקרובה לאונס גמור, מחייב השולחן ערוך. ובוזה נדחית טענתו השנייה.
- ג. אמנם מבואר בב"ב כב: שגרמא בנויקין פטור, מ"מ בב"ק קטז: מבואר שהמראה ממון חבירו לגוי חייב. וחילקו התוס' והרא"ש בין גרמא לגרמי, שדבר שהזיקו ברור ומייד, נחשב גרמי וחייב בתשלומין. לפי זה כיון שאמירת פרטי הדירה לפקח, בכלל גרמי, יש לחייב את מר שמעוני. אולם הרמב"ן בקונטרס דינא דגרמי כתב: שאף שאדם המזיק באונס חייב לשלם, מכל מקום, גרמי הנעשה כדיבור בלבד בשוגג, פטור. ומטעם זה, יש לפטור לכאור' את מר שמעוני, כיון שלא היה עליו לחוש, שמא לוי פקח.

להרויח בגדול!
בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*
ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלקה
2 3 9 2	אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה	קוד מוסד
		בנק
		סניף

נתן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבונות/נו חבלי בשופ"ש, בנין תרומתי ל"שופ"ש בסכומים ובתעודים שיומצאו לכם מידו פעם במסגרת באמצעי מנגנון, או רשימות ע"י "שופ"ש" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
2. ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מפורטת/מאתנו בכתב לבנק ול"שופ"ש שתכנס לתוקף, ויום עסקים אחד לאחר מותן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אחי/נתיב רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אחי/נתיב רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים סמוע החיוב, אם אוכזר/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המעדיים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. 3. ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומסילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. 4. ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. 5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זו, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מטעה חוקית או אחרת לביצוע. 6. הבנק רשאי להוציא/נו מן החסדר המפורט בכתב הרשאה זו, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. 7. נא לאשר ל"שופ"ש" בסמך המחובר לזה, קבלת ההוראה אלו ממי/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו יקבע מנת לית ע"י "שופ"ש" ע"י תוקפות למינימום
 2. פרטי החיוב (סמן באשבעת התאחאה)
- \$ 28 זכאות ליחיד
 \$ 56 זכאות לחוג
 לחיוב בתאריך: 20 לחודש 30 לחודש
 חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך 'שופ"ש' עליך לשלוח את המוסס ל'שופ"ש' ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779